

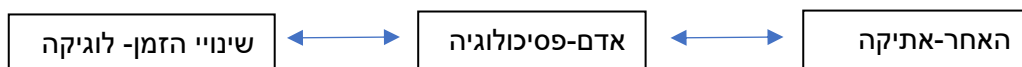
22.7.2020

אודיסאה יהודית/ מאת רחלי בסון

והימים הם ימי תקופת ה"קורונה" שהחלה בפברואר האחרון (2020) ולא ברור מתי תסתיים. בין חשיבה על מגיפה ביולוגית שפוקדת את העולם לבין מגיפה כלכלית שגורמת לקריסה של רבבות. חשיבה על האויב מבחוץ שפרץ והתסיס את האויב מבית. האויב מבחוץ הוא, ווירוס המתחבא מאחורי מסכת המחלה הלא ברורה עם פרוגנוזה מעומעמת בין אנשים שמעבירים את החיידק עם תסמיני שפעת ובין אלו שתלויים כחוט השערה במכשירי הנשמה. האויב שהכניע והביא לסגר ועוצר אנשים בביתם, הוא שעצר את כלכלה ושגרת חיים כמו קרוסלה מסתובבת המאטה לפתע את כוח האינרציה של השגרה. האויב מבית הוא השסע, הקרע ובקיעי הסדקים של החברה הישראלית שממילא מפולגת לזרמים שונים, הבולטים שבהם הינם הנמנים עם הדתות השונות ובתוך הדתות ישנם כמובן הזרמים האורתודוקסים לעומת החילונים ודרגות הביניים של אלו הקוראים לעצמם מסורתיים. ההבדלים חוצי המינים בין מעמד האישה למעמד הגבר. ההבדלים חוצי הגילאים ה"צעירים" לעומת ה"וותיקים". בין אלו שיש להם משפחות עימם מוצאים כעת זמן להתאחדות לבין אלו שהבדידות מכלה אותם בימי הבידוד. נדמה שמערכת העצבים הישראלית פוקעת ומכאן כי מתחילה היא להתפרע, יש שיאמרו בצדק ויש שיאמרו חסרי הגיון. מהם גבולות ההיגיון? הזהות היהודית היא טבועה בנו, מכתובה לנו את הקצב ואת התגובות. איננו עוזבים את הזהות שלנו לשנייה. בשמה אנחנו יוצאים להגן על מדינתנו, אותה אנו נושאים בנשיאת תעודת הזהות של נשמתנו והיא נמצאת שם בשיקולי הדעת לאורך השנים ושומרת על גבולות ההיגיון. גבולות שקוראים אותנו לשמור על ארצנו, לשמור על שפתנו, תורתנו ואנו מחזיקים את הראש על אלו שבחרו ללכת וכואב הלב על עזיבת הארץ של צעירים שבחרים בגורלם ועתידם מחוץ לגבולות ארץ ישראל. שברון לב על תקופות שלמות שהביאו לציפייה של סוג של גאולה שתבוא עם תקומת הבית הלאומי יהודי. אך יודעים אנו, כי ישראלים יש בכל מקום וכאשר הם נפגשים הדרך לגיבושם היא באמצעות זיכרונות משותפים של השירות הצבאי, של ריח ארוחת שישי ושל מסורת החגים. משהו מהזהות נישאת גם אל מעבר הים והוא מעורר געגוע אל המוכר שמעורר שמחה ורגש של בית. אהבה אל המולדת, אהבה אל המסורת הביאה אותי לכתוב איגרת זו. מטרתה של האיגרת לנסות להתוות, לתאר קו שיהיה נחלה משותפת לכולנו הנקראים: עם ישראל. ייתכן ויש שירימו גבה ויראו בזאת יומרה, אני מודעת. ויחד עם זאת אם יש סיכוי שיום אחד איגרת זו תיראה אור ותיקרא דרך עיניים טובות ולב מכיל אזי דיינו. אהבתי לזהות היהודית איננה חולשה, אהבתי לזהות מהווה עקשנות להתמדה וחוסר רצון לוותר גם בימים קשים על קשר לדורות, על שרשרת מאורעות שהביאו עד ימים אלו. אהבה לזהות מעוררת תקווה גם ובעיקר כשיש אויב בריאותי ואויב כלכלי, אויבים שמשקפים סדקים במערכת עצבית של עם. היהדות היא הרבה מעבר לתאולוגיה או לדרך תבונית או מוסרית, היהדות מייצרת סוג של חברה שלעניות דעתי בנויה מאמונה צרובה בזיכרון של עם. לגבי צורות הביטוי של אותו זיכרון, הגוונים הם רבים וככל שנשכיל לשמרם, להכילם ולקבלם נתחיל בדרך השלום הפנימי בינו לבין עצמנו ורק אז ורק אז יש מה לקוות לשלום בינו לבין אומות העולם.

רעיון האמונה הצרובה מגיע אליי בעקבות השראה של האמונה הצרופה אליה טוען רנ"ק הלוא הוא רבי נחמן קרוכמאל, אשר דן באמונה כמשותפת למאמין ולכופר בהיותם נמצאים על אותה סקאלה של תנודה.

כיצד לייצר מכנה משותף לכל הזרמים? באמצעות חברה מכילה, המשרשרת אמונה ומסורת במעגלים שונים. אתחיל מהקשר הראשון אדם-פסיכולוגיה, האחר-אתיקה ושינויי הזמן-לוגיקה ופיזיקה. מנקודת הסתכלותי על החברה הישראלית אנחנו בנקודה בה חייבים למצוא דרך שתוביל אותנו לשלמות חברתית. אחדות זרמים הרואים ביהדות גורם משותף וכל אחד מפרשה אחרת, בהיותנו מייחלים לשלמות חברתית. אני מציעה שלמות זו באמצעות דיאלקט כמפורט באופן הבא:

שינויי הזמן כתכתיבים של לוגיקה שנגזרת מפיזיקה וחוקי עולם, יחס לאחר בו האחר קודם אליי מעצם פניית מבטו, המשתקפת בקבלת הפנים שלו על ידי האני ולאחר מפגש דיאלקטי בין האדם לאחר בצל תכתיבי שינויי הזמן הוא נפגש עם עצמו. במפגש של אדם עם עצמו הוא משפר את

תפיסת האני כנגזרת של פסיכולוגיה בה האני מביט במראה ועושה חשבון נפש על הדיאלקט שלו עם האחר, עם שינויי הזמן המביאים אותו לדיאלקט עם עצמו.

היהדות המועברת כיום הינה מגוון דעות, ההתגלות במקרא בגדר אקסיומה. ההלכה היא רשות נתונה ושאינו בדרך ההלכה, נמצא בדרך הקבלה. שאינו בדרך ההלכה ואינו בדרך הקבלה, נמצא הוא בדרך שלו. עם שינויי הזמן ימצא את שינויי ההלכה ושינויי הקבלה המתאימים לו וזו כוחה של אמונה. אמונה באחר, בעצמי אל הדרך שלי והרצון לשתף פעולה, סולידריות של חברה משלימה לאחדות אנושית המגיעה תחילה ממקורות היהדות ומתפשטת אל עבר האומות.

יבואו חכמי השעה ויאמרו היכן בתיאוריה שלך את מפנה מקום לאלוהים? כיצד תתיכן דרך לשלמות ללא אלוהים? לאלו אענה, יש אלוהים נשגב שהוא האחד, משולל התארים שאף את עוצמתו אין לתאר ולכן יהיה הוא מעל כל המעגלים שניצור. הוא ישנו בספירה אחרת שלא ניתן לתאר.

המעגל הראשון הדיאלקטי הינו מעגל בין אדם לעצמו, המעגל השני הינו של חברה. חברה הבנויה מרצון אנושי כחלק מרצון אלוהי שהפגיש אותנו עם ריבויי הזרמים כשנים עשרה השבטים. למעגל זה מושאי ההשראה שלי הינם שניים: הראשון הינו, הרב קוק בהיותו רב אורתודוקסי המכיל מודרנה, הרואה לנכון לחבק את שינויי הזמן ולהכיל תהליכי חילון כחלק מקידמה. השני הינו, הרמב"ם כמעניק משמעות לעשרת הדיברות בהתגלות של הר סיני, בהיותו מפרש את שמונה הדיברות של הנביא כמפורסמות הנוגעות לנורמות חברתיות ובכך מעניק מקום נרחב לנורמות ולחברה אחת. שני הדיברות הראשונות הינם מושכלות שהם תזכורת שמעל האדם ישנו האל האחד והוא יחיד ומיוחד.

חברה- רצון אנושי כחלק מרצון אלוהי- הרב קוק כמכיל מודרנה וחילון. הרמב"ם כמפרש מפורסמות יותר ממושכלות במעמד הר סיני

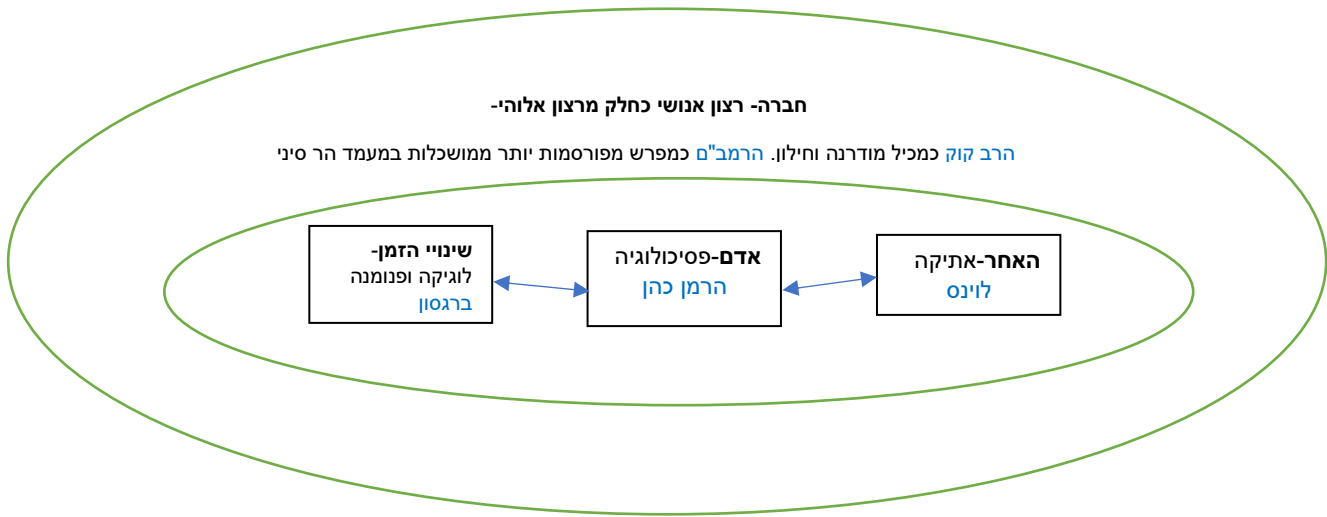

המעגל הראשון הוא מעגל של דיאלקטיקה,

המעגל השני המכיל את הדיאלקטיקה הוא מעגל של החברה המתבטא ברצון אנושי כחלק מרצון אלוהי.

המעגל השלישי הוא האחד, האל והוא כולל את שני המעגלים הראשונים והוא מסמל את הגאולה בהיבט של שלמות חברתית.

האחד- הגאולה-שלמות החברתית

בנימה אישית

בחיל האוויר כדי לפתח זיקה לחיל למדתי מקצוע שנקרא "מורשת קרב". בארץ שלי, בשפה שלי, בלאום שלי לא התחנכתי על מורשת העם שלי. למדתי תורה כחלק משיעורי הל"ה"ה, לפרכים צוללים לי ליכרונות של ספר דק ורחב שקראו לו פרכי אבות שט זכור לי נושא של בית הלל לצומת בית שאני. וכן, צמדתי מדי שנה בטקסיים לימי ליכרון. אך אני מרגישה בעיקר חוסר והצדד, זאת בלי קשר לשיעורי ההיסטוריה. אני נבוכה מפני ההיצדד חלקים מהלחות. הפאלל שהיה לי חסר בלחות מתחיל להתגלות. לו איננה התגלות נבואית אך עברתי לזהי התגלות משמעותית. מפה מפרה, מורכבת וסבוכה שצוסקת בלחות היהודית נלית בפניי בלכות העצתי לחוץ למחשבת ישראל בהר איילן. אני לומדת בעיקר סולידריות חברתית ולא כי הייתה לי נדנדה בראש בין לימודי קודש לחול או בין הרהורי תבונה לבין תאולוגיה. אני לומדת מרצון חופשי ובחירה שמאלא את נפשי בתחושה, שיש כאן תמונה יותר גדולה שכל אנרח ישראל ויהודי צריק להכיר ולהיחשף אליה. חיפשתי בלימודים אוויר פסאות, כק תמיד נהנית מהנוף של הר הכרמל ובהר איילן בשיעורים, במפגש עם המרצים ובמפגש עם ההלאת היהודית מצאתי שורשים. אינני יודעת אם אלו שורשים של ריה"ל במשל הלרע והאדמה או שורשים שיחברו אותי מהחומר הפיזי אל עבר הרוחני המטאפיזי. אני יודעת בוודאות שאלו שורשים של תקווה, שורשים של מכנה משותף המחבר בין אנשים. כלה שמנביטים מחדש באופן שמצמיח ומאבק לזהות יהודייה. מעבר לשמי שנהה לפט אחת האימהות, מעבר לארצי שהיא ארץ הקודש, לזהות ישראלית-יהודייה שצדתי אליה בין החול לחול, כנראה מצאתי לי מכחול.